

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

INSCRIPTIONES GRAECAE, **Consilio et auctoritate Academiae scientiarum Germanicae editae**, Volumen X Pars II Fasciculus I, Edidit Carolus Edson, Berolini MCMLXXII, Σχ. 4ον σελ. XII/316 μετὰ 50 εἰκ. ἐν 16 πίν., 1 χάρτ., χαρτόδ. DM 440,—, Walter de Gruyter· Berlin· New York.

Ἐπὶ μακροῦ χρόνου ἀνεμένετο ἡ ἔκδοσις τοῦ Corpus τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Μακεδονίας. Τὸ ἔργον ἦτο δυσχερές· διότι ἡ περιοχή, εἰς ἣν αὐταὶ ἦσαν ἐγκατεσπαρμέναι, ἦτο ἐκτεταμένη καὶ ἡ θέσις, εἰς ἣν ἀπέκειτο ἑκάστη τούτων, δὲν ἦτο πάντοτε προσιτή. Ἐπὶ πλέον, αἱ ἤδη γνωσταὶ τούτων ἦσαν δημοσιευμένα εἰς διάφορα ποικίλης ὕλης ἡμέτερα καὶ ξένα ἐπιστημονικὰ περιοδικά, βιβλία καὶ ἐφημερίδας. Προεῖχεν ἡ ἀνεύρεσις τῶν λίθων, ὅχι πάντοτε ἐφικτή, ἡ ταύτισις καὶ καὶ μελέτη τοῦ κειμένου.

Εἶναι ὁ πρῶτος τόμος τῶν I. G.² ἔργον πολίτου τοῦ νέου Κόσμου καὶ χαιρετίζομεν μεθ' ἱκανοποιήσεως τὸ ὅτι διὰ τὸν ὑπομνηματισμὸν του γίνεται χρῆσις τῆς ἤδη καθιερωμένης — οὐχὶ δυστυχῶς ἀνευ ἐξαιρέσεων — Λατινικῆς.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω τεῦχος (σελίδες 316) εἶναι καταχωρισμένοι αἱ μέχρι τοῦ ἔτους 1960 γνωσταὶ ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης καὶ τῶν πέριξ, χαρᾶ γμένα ἐπὶ λίθων, ἀποκειμένων εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς Συλλογὰς τῆς πόλεως ἢ ἐντετειχισμένων εἰς κτίρια ταύτης.

Αἱ ἐπιγραφαί, ἠριθμημένοι, συμποσοῦνται εἰς 1041. Τούτων αἱ πρῶται 932 εἶναι ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης, αἱ μετ' αὐτὰς μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 1000 εἶναι ἀβεβαίαις προελεύσεως. Αἱ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 1000—1020 εὑρέθησαν εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλεως· αἱ ὑπόλοιποι 21 ἀφοροῦν εἰς τὴν πόλιν ἢ κατοίκους ταύτης, ἀλλ' εὑρέθησαν εἰς ἄλλας πόλεις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Τὸ θλιβερόν εἶναι, ὅτι πλέον τῶν 200 τῶν ἐνεπιγράφων τούτων λίθων ἔχουν χαθῆ· ὁ συγγραφεὺς δὲν εἶδε ταύτας, ἀλλ' ἐβασίσθη εἰς παλαιότερας δημοσιεύσεις τῶν κειμένων. Ἐπὶ πλέον, ἐξήκοντα περίπου ἄλλαι ἔχουν μεταφερθῆ καὶ ἀποτεθῆ εἰς Μουσεῖα τῆς ἀλλοδαπῆς, οἷον Λούβρου, Βρυξελλῶν, Κωνσταντινουπόλεως κλπ.

Ὁ συγγραφεὺς ἐτήρησε τὴν ἤδη καθιερωμένην σειράν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ταξινόμησιν τοῦ ὕλικου· προέταξε τὰ ψηφίσματα, διαγράμματα (τὰ ὑπ' ἀριθ. 23 καὶ 24 εἶναι τοῦ Ἰουστινιανοῦ· τὸ ἕτερον τούτων, εἰς τεμάχια, ἔχει ἐξαφανισθῆ) καὶ ἐπιστολάς· τούτοις ἔπονται αἱ ἀναθηματικαὶ (ἐκ μέρους τῆς πόλεως, συναρχιῶν, ἢ ἰδιωτῶν), αἱ τιμητικαὶ (ἀφορῶσαι εἰς εὐχαριστίας καὶ θεραπείαν κυρίως Ρωμαίων αὐτοκρατόρων καὶ ἄλλων ἰσχυόντων προσώπων), αἱ περιέχουσαι καταλόγους (ἐφῆβων κλπ.), αἱ ἐπιτύμβιοι.

Χρονικῶς καλύπτουν τὴν περίοδον ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ III π. X. μέχρι τοῦ VII μ. X. αἰῶνος. Κατὰ τοῦτο διαφέρει τῶν προηγηθέντων τόμων τῶν I. G. II², οἵτινες ἐξικνοῦνται μέχρι τῆς παλαιοχριστιανικῆς περιόδου. Στερεῖται τῆς ἐν ἀρχῇ τῶν τόμων τῶν I. G. II² λίαν χρησίμου ἀναγραφῆς τῶν κυριωτέρων ἱστορικῶν γεγονότων (Fasti) τῆς πόλεως ἐξ ἧς προέρχονται αἱ ἐπιγραφαί, ἔχει ὁμοίως, ὡς ἐκεῖναι, πλήρεις καταλόγους (Indices) προσώπων καὶ πραγμάτων ἐπὶ πλέον δὲ XVI πίνακας μετ' ἀπεικονίσεις 48 ἐπιγραφῶν.

Τὰ κείμενα ἐμφανίζουσι τὰς συνήθεις εἰς τοὺς ἐνεπιγράφους λίθους τῶν μετα-

κλασικῶν χρόνων δυσκολίας, ὀφειλομένης εἰς τὴν ἀνορθογραφίαν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἰδιαίτερας φροντίδος κατὰ τὴν ἐγγράραξιν τῶν γραμμάτων. Μοχθεῖ τις ἐνίοτε νὰ πείσῃ ἑαυτὸν, ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ λίθου γράμματα ἀποδίδουν ὄντως τὸ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀναγραφόμενον κείμενον. Ἄλλοτε πάλιν, ἐνῶ σφύζεται ἱκανὸς ἀριθμὸς γραμμάτων δὲν συντίθενται ἐκ τούτων πλήρεις λέξεις. Παραδείγματα τούτων ἔστωσαν αἱ ὑπ' ἀριθ. 22, 261, 284, 580, 626 ἐπιγραφαί.

Ἄλλὰ ὑπ' ἀριθ. 284 ₈		πιθανῶς ἰσαγωγεὺς
» » 452 _{4/5}	Πρεσβυτέρῳ	διατί ὄχι πρεσβυτέρῳ;
» » 789 _{2/3}	μετὰ Μοῦσῃ λέγων	διατί ὄχι μετὰ Μοῦσῃ;

Περὶ τῆς αὐτῆς ὑπ' ἀριθ. 789 ἐπιγραφῆς ὄρα καὶ Addenda σελ 288 (τοῦτο δὲ εἶναι τὸ ὀρθὸν καὶ ὄχι τὸ ἐκεῖ ἀναγραφόμενον 679), ὡς ἐπίσης καὶ Σ. Πελεκίδην ἐν «Πεπραγμένα τοῦ Θ' διεθνοῦς βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου 1953» (δημοσιευθέντα ἐν ἔτει 1955), τόμος 1ος σελ. 408, μετὰ καλῆς ἀπεικονίσεως ἐν πίνακι 84 (= R.É.G. 1969, Bull. Épigra. No 369). Ἐπὶ ταύτης ἀναγιγνώσκεται ἐν τῷ 4ῳ στίχῳ τῷ Ἀαρὼν καὶ ὄχι τῷ Ἀάρωνι.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ Θ. ΜΙΤΣΟΣ

* * *

PLATON, Πολιτεία. Der Staat, bearbeitet von **Dietrich Kurz**, griechischer Text von **Émile Chambry** deutsche Übersetzung von **Friedrich Schleiermacher** (Platon, Werke in acht Bänden griechisch und deutsch, vierter Band, herausgegeben von **Gunther Eigler**) Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt, 1972, σελ. XIV/875, GzL. DM 59,90.

Ὁ εὐμεγέθης, εὐσύνοπτος καὶ εὐχρηστος αὐτὸς τόμος ὁ περιέχων τὸ ἀριστούργημα τοῦ θείου φιλοσόφου, τὴν «Πολιτείαν», μὲ τὸ πρωτότυπον κείμενον, τὴν μετάφρασιν τοῦ Schleiermacher καὶ πρῶτα βιβλιογραφικὰς παρατηρήσεις ἐπαρκεῖς διὰ τὴν κατανόησιν τῶν ἐννοιῶν τοῦ ἔργου, ἀποτελεῖ δῶρον τῆς Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι οὐ μόνον τοὺς σπουδαστὰς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοὺς γευσασμένους Ἑλληνικῆς παιδείας θὰ ἐξυπηρετήσῃ, ἀλλὰ καὶ πλῆθος ἄλλο μορφωμένων πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ θελήσουν νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν σκέψιν ἐνὸς πνευματικοῦ ὁδηγοῦ τῆς ἀνθρωπότητος μέσῳ τῆς μεταφράσεως καὶ τῶν σχολίων, ἀλλὰ καὶ ἐνιαχοῦ καὶ μέσῳ τοῦ ἰδίου τοῦ πρωτοτύπου κειμένου.

Σήμερον μὲ τὸν περιορισμὸν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν εἰς τὰ Δυτικὰ κράτη ἐπ' εὐνοίᾳ διδακτικῶν ὑλῶν ὠφελιμωτέρων διὰ τὰς ἀμέσους ἀνάγκας τοῦ βίου, ἡ κοινωνία ὡσεὶ διαισθανομένη τὴν μορφωτικὴν ζημίαν ἐπιζητεῖ νὰ ἀντισταθμίσῃ ταύτην διὰ τῆς μελέτης τῶν κλασσικῶν συγγραφέων ἐν μετάφρασει.

Διὰ τῆς παρουσίας ἐκδόσεως τὸ χρησιμοποιοῦν τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν μορφωμένον κοινὸν ἀποκτᾷ μίαν λαμπρὰν εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν περὶ ἱερώδους κράτους ἀντίληψιν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου σήμερον, εἰς μίαν ἐποχὴν ζωηρᾶς πνευματικῆς ἀναζητήσεως τῶν χαρακτηριστικῶν στοιχείων μιᾶς συγχρόνου εὐνοημένης πολιτείας.

Ἀποτελεῖ εὐτυχῆ ἀπόφασιν τοῦ ἐκδότου ὁ συνδυασμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς ἐκδόσεως Budé «Les Belles Lettres» τῶν ἐτῶν 1965 καὶ 1967 τῆ ἐπι-